

EKO kompetensutveckling

jnr. 2016-3443

2016-2018 Slutrapport

Förord

Ett stort tack till medlemmarna i Ekologiska Lantbrukarna för stort engagemang i planeringen av aktiviteter i projektet. Vi vill också tacka övriga samarbetspartners för deras viktiga bidrag till projektets genomförande.

Sammanfattning

Våren 2017 genomfördes de första aktiviteterna i projektet "Eko kompetensutveckling". Det informerades om projektet på Ekologiska Lantbrukarnas årsmöte och startades tre ERFA-grupper, en med trädgårdsinriktning, en för kött- och mjölkproducenter i norra Västerbotten och en för kött- och mjölkproducenter i södra Västerbotten. Varje grupp har träffats tre gånger och till varje träff har inbjudan gått ut till fler än de som kom till den första träffen. ERFA-träffarna har upplevts som något mycket positivt. Träffarna gör att det blir av att man ses, var en kommentar från en av deltagarna. En fortsättning önskades. En studieresa har också efterfrågats.

I februari 2018 anordnades en seminariedag i Lövånger inom projektet, som dag ett av två ekodagar som genomfördes under våren 2018. Den andra dagen genomfördes inom projektet Informationsinsatser EKO och var en inspirationskväll. Totalt deltog och medverkade 29 personer på seminariedagen i Lövånger som blev mycket uppskattad. Ett trädgårdsspår anordnades på eftermiddagen parallellt med ett spår om produktionsbete, vilket önskats av rådgivare och eko-revisorer.

Innehållsförteckning

Inledning	1
Projektets resultat	2
Projektgenomförande	3
Samarbete	3
Projektaktiviteter	3
<i>Seminariedag, EKO-dag</i>	3
<i>ERFA-träffar</i>	4
Framtiden	7
Spridning	8

Inledning

Under perioden juli 2016-september 2018 har projektet EKO kompetensutveckling genomförts i Västerbotten. Syftet med projektet var att erbjuda kompetensutveckling för att uppnå ökad effektivitet i företag som redan bedriver ekologisk produktion samt att underlätta för företag som planerar eller håller på med omläggning. Kompetensutvecklingsaktiviteternas planering och utförande har utförts i samverkan med övriga rådgivningsorganisationer verksamma i länet, ekorevisorer samt föreningen Ekologiska Lantbrukarna.

Projektets resultat

När projektet startades beräknades 40 personer få utbildning och att de sammanlagt skulle delta i 85 utbildningsdagar. Projektet hade som mål att uppnå 100 deltagartillfällen och som långsiktigt mål att andelen ekologiskt odlad areal ska ha ökat till 25 % år 2025.

I projektet har 63 personer deltagit och det har sammanlagt genomförts 69 utbildningsdagar. Antalet utbildningsdagar har beräknats utifrån samtliga deltagare inklusive regionala tjänstemän men exklusive externa föreläsare som är verksamma i andra regioner av Sverige. Vår bedömning är att både producenter och regionala tjänstemän fått kompetensutveckling i samband med aktiviteterna. ERFA-träffarna har räknats som halvdagar och seminariet har räknats som en hel utbildningsdag. Målsättningen att nå 50% av målgruppen har uppnåtts. Projektet har totalt resulterat i 90 deltagartillfällen för producenter och 21 deltagartillfällen för regionala tjänstemän.

Spridningen av projektet har varit god, vi beräknar att vi nått närmare 1000 lantbrukare med information om aktiviteter i projektet. Deltagarna har gett muntliga utvärderingar som har varit positiva.

Projektgenomförande

Samarbete

Inom projektet har Hushållningssällskapet Norrbotten-Västerbotten samarbetat med Ekologiska lantbrukarna och LRF Konsult, samt Miriam Larsson, doktorand SLU, samt Forslundagymnasiet. Inför seminariedagen bollades programmet även med en rådgivare från Växa och vi har också tagit in synpunkter på tema för seminariedagen från två eko-revisorer som båda tryckte på behovet av rådgivning kring bete.

Projektaktiviteter

Seminariedag, EKO-dag

I februari 2018 anordnades en seminariedag inom projektet, som dag 1 av två "eko-dagar", ett samarrangemang med projektet Informationsinsatser EKO. Tanken var från början att ordna dessa dagar i anslutning till varandra, men efter diskussion med några av producenterna så valde vi att istället anordna två separata träffar detta år. Dag 2 var ett inspirationsseminarium som arrangerades på kvällstid i närheten av Umeå i mars inom projektet Informationsinsatser EKO.

Inför seminariedagen diskuterades programmet med 4 ekologiska producenter, för att få ett så bra program och upplägg som möjligt. Seminariedagen hölls i Lövånger kyrkstad och innehöll ett gemensamt program för alla deltagare stora delar av dagen, med bl.a ett pass om jordbearbetning och mekanisk ogräsbekämpning i ekologisk produktion. På eftermiddagen var programmet uppdelat med ett pass med en föreläsning för trädgårdsintresserade och ett om produktionsbete för övriga. Trädgårdsspåret hölls via Skype, med en föreläsare från jordbruksverkets Alnarpsfilial. När väl tekniken föll på plats efter lite uppstartsproblem så var det mycket uppskattat av såväl deltagarna som Hushållningssällskapets trädgårdsrådgivare. I samband med lunchen höll föreningen Ekologiska Lantbrukarna i Västerbotten sitt årsmöte och de var mycket nöjda att seminariet, som en trevlig sidoeffekt, dragit in många fler deltagare till årsmötet än ett normalår. Även om de även inför dagen hört någon som blivit avskräckt från att komma i och med att programmet var omfattande och tog en stor del av dagen i anspråk. I slutet av dagen när ca hälften av deltagarna, de som stannade för middagen, fick i uppgift att utvärdera dagen så tyckte de att det varit jättebra.

Ett stort utskick gick ut till över 900 adresser i Västerbotten till såväl ekologiska som konventionella odlare och djurhållare inför ekodagarna, där vi försökte nå samtliga producenter som sökt ekologiska stöd. Inklusivt föreläsare och personal från Hushållningssällskapet deltog 29 personer i seminariedagen, varav 25 anmälda deltagare, två rådgivare och två inhyrda föreläsare. Dessutom var ytterligare två deltagare anmälda till kursen, men de dök inte upp.

Bild 1. Anna Carlsson, ekologisk mjölkproducent i Halland och ordförande i svenska Vallföreningen berättar om intensivt produktionsbete.

ERFA-träffar

Tre ERFA-grupper har startats, en med trädgårdsinriktning, en för kött- och mjölkproducenter i norra Västerbotten och en för kött- och mjölkproducenter i södra Västerbotten. Varje grupp har träffats tre gånger. För ERFA-grupperna inom kött- och mjölk har det funnits ett behov av att utöka antalet deltagare och därför har inbjudan till kommande träffar gått ut till fler än de som kom till den första träffen. För ERFA-gruppen var antalet deltagare bra och träffarna hölls inom en kortare tidsperiod, där har inbjudan till kommande träffa kommunicerats internt till gruppen samt enstaka andra gårdar som bedömts intresserade av att delta.

ERFA-gruppen med trädgårdsinriktning har haft Torsten Y, trädgårdsrådgivare och Anna Molander, projektledare, med på sina tre träffar. Första träffen hölls på Spiran, Torsten tog upp en nyheter inom ekologisk odling, bl.a. eko -utsädeslistan, bekämpning och ogräs -strategier. Deltagarna fick även dela erfarenheter med varandra och komma med önskemål inför kommande träffar. De återstående träffarna genomfördes hos Gunnar Alskog, Ängersjö och Andreas Appelvik, Bjurfors. Gunnar Alskog som är en nestor bland trädgårdsodlarna i Västerbotten delade med sig av sin långa erfarenhet av odling. På det sista gårdsbesöket var vi hos Andreas Appelvik, som nyligen börjat med frilandsodling och som gärna tog emot råd från de mer erfarna odlarna på plats. Vilma Gustavsson, Forslundagymnasiet, bidrog med kunskap kring markstruktur och jordanalyser.

ERFA-träffarna inom trädgård var mycket uppskattade och deltagarna önskade fler träffar. För att göra det möjligt för deltagarna att själva arrangera sådana sammanställdes en kontaktlista som skickades ut till alla som deltagit.

Bild 2: ERFA träff Trädgård hos Andreas Appelvik, Bjurfors. Vilma Gustavsson visar siktning av jordprover. Foto: Anna Molander

Gruppen i norra Västerbotten och Gruppen i södra Västerbotten hade sina första träffar med Ingvar Persson, rådgivare på LRF konsult inom bl.a. ekologisk odling och ekonomi och Anna Molander i februari 2017. De pratade då bl.a. om de olika gårdarnas växtodling och växtföljder, där varje deltagare fick presentera sin produktion.

Gruppen i södra Västerbotten hade sin andra träff med Miriam Larsson, doktorand på SLU. Då var temat jord och stallgödsel. För gruppen i norra Västerbotten var det mycket svår att hitta ett datum till träff två som passade de flesta som varit på första träffen. Efter ett par inställda datum genomfördes den i januari 2018 i Ragvaldsträsk. Kristina Sigfridsson, växtodlingsrådgivare på Hushållningssällskapet höll i träffen och gruppen tittade på den besökta gårdens djur och utfodring. Bröderna Erik och Mikael Lindström som driver gården berättade om gårdens produktion. Vid fikabordet tittade gruppen på foderanalyser och pratade koppling mellan markkarteringens värden och värden i analyserna. Andra samtalsämnen var bl.a. ogräs, mineralbalanser i foder och hur man kan få bort otröskad spannmål (med anledning av den blöta hösten som varit). En del frågor som inte kunde besvaras togs med hem de svar som hittats presenterades som "frågor till kaffet" på träff tre för denna gruppen.

Den tredje träffen för grupperna i norra- och södra Västerbotten anordnades i september 2018. Tema för träffen var "Vallen inför vintern" och "Grönfoder mer än bukfylla". Gruppen i norr bestod av fem deltagare plus två rådgivare, ;Maria Lundbäck, lantbruksrådgivare med mångårig erfarenhet av ekologisk produktion, Hushållningssällskapet och Kristina Sigfridsson. Träffen anordnades hos Alfred Olofsson i Ersmarksängarna som hälsade deltagarna välkomna till gården och berättade om sin verksamhet och omställningen till eko som de genomfört sista åren. Gruppen i söder, 11 deltagare plus samma två rådgivare, träffades hos Inger och Mikael Edlund i Hössjö. På båda ställena besöktes vallinsådd i fält och det diskuterades bl.a. bete och hur årets torka påverkat foderproduktionen. Till fiket hade rådgivarna med sig grönfoderanalyser från en demo-odling i Öjebyn och grönfodrets breda

användningsområden till olika djurkategorier diskuterades. Det samtalades högt och lågt och utbyttes många kloka tankar, såväl i fält som vid fikaborden.

ERFA-träffarna har upplevts som något mycket positivt. ”En intressant kväll”, ”Träffarna gör att det blir av att man ses” var ett par kommentarer från deltagarna i Hössjö.

Bild 3. ERFA-träff i Hössjö för gruppen i södra Västerbotten. Här på en förstaårsvall.

Framtiden

Önskningar om en fortsättning av ERFA-träffarna framkom vid det sista tillfället. En studieresa med besök av ekologiska gårdar i Jämtland har också efterfrågats. Ekologiska lantbrukarna uppskattade mycket kompetensutvecklingen i samband med årsmötet och önskade få till stånd något liknande kommande år. Ett problem för både studieresa och kompetensutveckling i samband med årsmötet är knappa ekonomiska resurser för föreningen och dess medlemmar, men även tid för de aktiva i föreningen att ta hand om projektledning. Att möta andra ekologiska producenter och utbyta erfarenheter är mycket uppskattat och lärorikt, men det är ändå svårt att få det att bli av om man inte har någon som tar initiativ och planerar träffarna- så tolkade rådgivare Kristina Sigfridsson resonemanget runt köksbordet under den sista ERFA-träffen för den södra mjölk-och köttproducentgruppen.

Spridning

Inbjudan till ekodagarna spreds på webben via Hushållningssällskapets hemsida samt som utskick med post till över 900 lantbruksföretagare i Västerbotten, där vi försökte nå alla som sökt ekologiska stöd samt även skickade till konventionella producenter. Hushållningssällskapets Facebooksida har använts för att visa aktivitet i projektet.

Anna Molander och Kristina Sigfridsson

www.hushallningssallskapet.se | 0920-244180 | info@hushallningssallskapet.se

Hushållnings
sällskapet

